

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli «WOM» w Bielsku-Białej (Polska)

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й МЕТОДИКИ ЇЇ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції*

УДК 811.161.2(062)

С91

*Затвердила до друку вчена рада Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
(протокол № 8 від 07 березня 2023 р.).*

Рецензенти:

Володимир Олексенко, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету;

Надія Баландіна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри інформаційної діяльності та медіакомунікацій Національного університету «Одеська політехніка»;

Наталія Сизоненко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

С91	Сучасні проблеми дослідження української мови й методики її навчання в закладах загальної середньої та вищої освіти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (16–17 лютого 2023 р., м. Полтава). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 162 с.
-----	--

У пропонованому виданні оприявлені результати наукових досліджень, що охоплюють широкий спектр актуальних питань української лінгвістики й дидактики, а саме: семантико-функційні спроможності мовних одиниць у різностильових текстах / дискурсах; мовна репрезентація ідіостилю майстрів художнього слова; особливості міжкультурної комунікації; соціолінгвістичні виміри сьогодення; інноваційні методи, прийоми й форми навчання мови в ЗЗСО та ЗВО тощо.

Тези доповідей подаємо в авторській редакції. Автори (автори й наукові керівники – для здобувачів) відповідальні за зміст представлених матеріалів.

УДК 811.161.2(062)

© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2023

© Кафедра української мови, 2023

© Автори статей, 2023

Зміст

Богиня Лариса	7
Комуникативні навички міжкультурної взаємодії в практиці навчання української мови як іноземної	
Браїлко Юлія, Кисла Наталія	12
Екстралінгвальний вплив на семантику й функціонування окремих обсценізмів	
Вазірова Анжела	18
Оцінна лексика в рекламному тексті	
Вельмик Вікторія	23
Мовна поведінка учнівства на тлі повномасштабної війни: сучасні тенденції	
Горобатюк Марина, Скаб Мар'ян	29
Емоційно забарвлені неологізми в українській мові часів російсько-української війни	
Гордієнко Олена	37
Місце вигуків у структурі мовних одиниць	
Гуцуляк Христина, Скаб Мар'ян	40
Проблемні питання української стилістики та вивчення їх у шкільному курсі «Українська мова» на матеріалі творів письменників Буковини	
Денисовець Ірина	46
Тенденції становлення й розвитку терміна усічення в українській дериватології	
Іванова Тетяна	53
Про самостійну роботу іноземних студентів при вивченні української мови	
Карнаух Анна	56
Урбанонімний простір історичного роману «Горить свіча» В. Малика	
Карпенко Світлана	59

Міждисциплінарний аспект вивчення української мови в умовах не гуманітарної професійної освіти	
Комлик Наталія	62
Семантично-функційні потенції сурядних словосполучень в українському художньому дискурсі ХХ століття	
Кучеренко Ірина	67
Інтегроване навчання мови і мовлення в сучасній українській школі	
Кучмак Катерина	73
Особливості відмінювання гідронімів чоловічого роду II відміни твердої групи	
Логвиновська Аліна	78
Невербальні засоби спілкування як складники цілісного усвідомлення комунікативної взаємодії в художньому тексті	
Ломекіна Поліна	82
Вербалізація емоцій у художньому дискурсі Світлани Талан	
Лукаш Наталія	85
Структурно-семантичні параметри фразеологічних одиниць із квантитативною семантикою	
Mabrouki Ashraf	89
The evolution of qr codes and their integration into education	
Маковоз Юлія	95
Словотвірні моделі фемінитивів в інтернет-виданні «Коло»	
Мироненко Юлія	100
Основні чинники появи лексичних запозичень	
Оксана Мокляк	104
Запозичення як джерело формування сучасного молодіжного сленгу	

Світлана Карпенко,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри
славістичної філології, педагогіки
та методики викладання
Білоцерківський національний
аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ НЕ ГУМАНІТАРНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

***Ключові слова:** українська мова за професійним спрямуванням, міждисциплінарні зв'язки, інноваційні методи навчання, робочий зошит, не гуманітарна вища освіта.*

Тема міждисциплінарних зв'язків не нова. Про неї маємо багато праць як за кордоном (Н. Н. Jacobs [4], Н. Е. Lynn [5] та ресурси масмедіа [6]), так і у нас (О. Ступницький, О. Приятельчук [3], І. Гуменна М. Нахаєва, В. Шацький [1] та інші). Особливий інтерес до міждисциплінарних експериментів та досліджень викликаний розумінням освітньої та наукової спільноти того факту, що неможливо за допомогою рафінованих вузькогалузевих знань підготувати сучасного фахівця. Освітні програми фахової підготовки у результатах навчання передбачають, що фахівець буде повноцінною, ерудованою особистістю, яка здатна адекватно сприймати виклики науково-технічного прогресу, розуміти об'єктивні та суб'єктивні чинники, що спричиняють часто непрогнозовані зміни. Як наслідок, виникає необхідність використання інтерактивних методів навчання, чому передують аналіз викладачем своєї діяльності, з метою віднаходження таких методів, які б не були тягарем, «каторгою» для нього, щоб не спричинити швидкого емоційного та професійного

вигорання. Особливості міждисциплінарних тем завжди дають розуміння практичного застосування отриманих знань та навичок, сприяють мотиваційному засвоєнню навчального матеріалу.

Предметом нашого дослідження стала українська мова у вищій школі. Як рідна, вона вивчається упродовж шкільної освіти, та набуває розширеного і конкретизованого образу в професійній підготовці. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є формування у майбутніх фахівців професійно зорієнтованих умінь та навичок досконалого володіння українською літературною мовою у виробничій сфері. Вивчення мови (як складової фаху) передбачає грамотну комунікацію в усній та письмовій формах, вміння створити документ (написати заяву, службову, протокол, резюме, візитівку, оголошення, доручення, скласти акт різного цільового призначення тощо). Закріплення теоретичного матеріалу досить ефективно відбувається за допомогою робочого зошита, який стає не тільки практикумом, а й своєрідним конспектом для студента. Робочий зошит допомагає якісно оволодіти освітньою компонентою, перетворити процес навчання на цікавий спосіб здобуття професійно необхідних знань.

У розробленому нами виданні [2], адресованому біотехнологам, відповідно до робочої програми курсу, вміщено силабус до навчальної дисципліни, список інтернет ресурсів, зразки документів та теоретичний опис їх складових. Зошит має два модулі, практичні заняття з вправами на граматику та синтаксис, тестові завдання для самоперевірки набутих знань, завдання для творчих пошуків. Основна увага в ньому, звичайно ж, приділена офіційно-діловому стилю, з його особливостями застосування на практиці. Проте у міждисциплінарному контексті вивчаються теми: професійна комунікація, культура усного фахового спілкування, форми колективного обговорення професійних проблем, мистецтво

публічного виступу, етикет ділового листування, редагування текстів фахового спрямування тощо.

Використання рідної мови під час інформаційного обміну виконує не тільки пряме завдання (дати інформацію), а й додатково психологічні ефекти (реабілітаційні, самовиражальні, самомотиваційні, емотивні тощо). На наше переконання, міждисциплінарні зв'язки забезпечують гармонійне оволодіння знаннями, сприяють формуванню професійного імунітету фахівця до непередбачених труднощів.

Список використаних джерел

1. Гуменна І., Нахаєва М., Шацький В. Використання міждисциплінарного підходу до формування академічної комунікативної компетенції студентів медичних закладів вищої освіти // Медична освіта. – 2021. – № 3. С. 87–91.
2. Карпенко С. Робочий зошит з навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для виконання аудиторної та самостійної роботи здобувачами першого (бакалавр) рівня вищої освіти спеціальності 201 «біотехнолог» біолого-технологічного факультету Білоцерківського НАУ / Упорядник С. Д. Карпенко. – Біла Церква : БНАУ, 2022. – 85 с.
3. Ступницький О., Приятельчук О. Міждисциплінарний підхід до формування універсальних компетенцій у процесі вивчення дисциплін освітньої програми «Міжнародний бізнес» // Економіка та суспільство. – 2021. – Випуск № 25. – С. 51–60.
4. Jacobs H. H. The Growing Need for Interdisciplinary Curriculum Content / Heidi Hayes Jacobs // Interdisciplinary curriculum: Design and implementation / Jacobs H. H. – Alexandria, VA: ASDC, 1989. – 97 p. – P. 5–19.
5. Lynn H. E. Concept-Based Curriculum and Instruction / H. Lynn Erickson. – Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press, 1998. – 192 p.
6. What are the roots of interdisciplinary learning, and how has it evolved over time? [Електронний ресурс] // Concept to classroom: A series of workshops. – Thirteen New York Public Media. – Режим доступу: http://www.thirteen.org/edonline/concept2class/interdisciplinary/index_sub1.html.